

ZVEZA POTROŠNIKOV SLOVENIJE - vprašanja za EP volitve

Socialni demokrati

- **Za cenovno dostopno energijo za ogrevanje in hlajenje**

Energetski trg EU ima številne pomanjkljivosti. Naraščajoče cene energije in zapletene tarife vzbuja skrb potrošnikov, ki jih ugodne proizvodne cene elektrike iz obnovljivih virov ne dosežejo. Poleg tega ne vedo, kako naj zmanjšajo stroške za energijo in kako naj se lotijo energijske prenov svojih domov ter preidejo na obnovljive vire. V EU namreč primanjkuje usposobljenih inštalaterjev toplotnih črpalk in sončnih elektrarn.

Da. Naša prva prioriteta sta končanje druginje in dvig življenjskega standarda državljanov, vključno z naslavljanjem energetske revščine. Zagotoviti moramo socialno pravičen zeleni prehod, ki ne bo pustil nikogar in nobene regije za seboj.

Prvi koraki v tej smeri so že bili storjeni. V Evropskem parlamentu smo nedavno potrdili reformo trga z elektriko, ki bo zagotovila bolj stabilne dobave električne energije v Evropi, kot tudi bolj stabilne cene, več predvidljivosti za potrošnike, z reformo pa Evropa zmanjšuje cenovno odvisnost elektrike od cen fosilnih goriv. Prav tako reforma zasleduje dolgoročno vzdržnost trga, ki temelji na zelenem prehodu.

- **Za zdravo in trajnostno hrano, ki je na voljo in cenovno dostopna**

Trenutni prehranski sistem ne deluje. Zdrava in trajnostna izbira mora postati preprosta izbira. Želimo zmagovalno kombinacijo, ki bo koristna tako za zdravje in podnebje kot tudi za prehransko varnost. Nujni so ukrepi za zmanjšanje prehranske revščine med potrošniki in za zmanjšanje stopnje debelosti.

V SD smo zavezani prehranski varnosti. Ključen predpogoj za to je avtonomno in samozadostno kmetijstvo, zdrava in lokalno pridelana hrana. Prehranska varnost mora postati ne samo strateška prioriteta, ampak tudi strateška nujnost Evrope. Prehransko revščino moramo izkoreniniti, podpiramo oblikovanje EU strategije o prihodnosti hrane, zavzemamo se za višjo obdavčitev nezdrave hrane, alkohola in tobaka, hkrati pa želimo spremeniti pravila o davku na dodano vrednost za zmanjšanje cen ključnih prehranskih izdelkov.

- **Za potrošniške pravice in učinkovita pravna sredstva**

Za zaščito potrošnikov je ključnega pomena izboljšati pravice potrošnikov ter okrepiti strukture in mehanizme, ki zagotavljajo njihovo izvajanje. Za dobrobit potrošnikov je posebej pomembno, da bo ta pristop medsektorski, da različni resorji sodelujejo na nacionalni in evropski ravni – na področjih, kjer se prepletajo

potrošniška in konkurenčna zakonodaja, varstvo osebnih podatkov, pravice potnikov in podobno.

Potrošniške organizacije so ključne za uresničevanje pravic potrošnikov. Podpiramo močne mehanizme za njihovo varstvo, tako doma kot v Evropi. Prav tako pa močnega evropskega komisarja za pravice potrošnikov, kot tudi več pozornosti potrošnikom v Evropskem parlamentu. V preteklem mandatu smo sprejeli nekaj izjemno pomembnih zakonodaj iz tega področja, denimo direktivo o pravici do popravila, ki bo pripomogla zmanjšanja odpadkov ter prizadevanja za preprostejša in cenovno dostopnejša popravila, ki bodo spodbudila sektor popravil.

- **Za izdelke brez nevarnih in neželenih kemikalij**

Zmanjšati je treba količino škodljivih snovi v izdelkih za otroke, kozmetiki, tekstilu, embalaži za živila in v posodi ter drugih kuhinjskih pripomočkih.

Zagotovo. Prav v Evropskem parlamentu smo sprejeli v preteklem mandatu več pomembnih ukrepov v tej smeri, denimo nova pravila EU za zmanjšanje, ponovno uporabo in recikliranje embalaže ter predloge za preprečevanje in obravnavanje izgub plastičnih peletov v celotni dobavni verigi, da bi čim bolj zmanjšali onesnaževanje. Evropska komisija pa je leta 2021 sprejela Akcijski načrt EU za zdrav planet za vse: "Na poti k ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal," ki smo ga v Evropskem parlamentu v celoti podprli. Za doseg te ciljev si bomo prizadevali tudi v naprej.

- **Za varno in pošteno digitalno okolje**

Pri uporabi UI in drugih tehnologij je treba potrošnika ustrezno zaščititi, mu zagotoviti verodostojne informacije in možnost izbire uporabe tovrstnih orodij. Določiti je treba tudi odgovornost ponudnikov teh storitev v primeru, ko gre kaj narobe.

Naša odločna zazveza tudi za varno in pošteno digitalno okolje. V luči tega smo ravno na pobudo Evropskega parlamenta in pod taktirko skupine socialistov in demokratov sprejeli prvi zakonodajni akt o umetni inteligenci. S tem je Evropa postala prva celina, ki je regulatorno uredila področje umetne inteligence, ki ureja vsa ključna področja, tudi zaščito potrošnikov in uporabnikov.

- **Za stabilno in zaupanja vredno finančno okolje**

Potrošnikom mora biti zagotovljeno zaupanja vredno in varno finančno okolje, v katerem poslujejo: plačujejo, varčujejo, vlagajo in si izposojajo denar.

Tudi na področju finančnega okolja smo v tem mandatu dosegli nekatere pomembne premike. Februarja letos smo v Evropskem parlamentu sprejeli prenovljena pravila za

zagotavljanje, da denarna nakazila v evrih prispejo v desetih sekundah, ki so osredotočena na varnost potrošnikov. Nova pravila zagotavljajo zanesljivo in posodobljeno odkrivanje goljufij in preverjanje identitete prejemnika ter denimo prepovedi zvišanja stroškov za takojšnja plačila. V SD se zavezujemo, da bomo tudi v bodoče potrošnika in ljudi postavljali v ospredje in ne interes kapitala na škodo ljudi.

- **Za Evropo brez zelenega zavajanja**

Neutemeljene zelene trditve se pojavljajo v povezavi s številnimi izdelki in storitvami. Potrošniki pa potrebujejo zaupanja vredne, jasne in zanesljive informacije o okoljskem odtisu, vzdržljivosti izdelkov in učinkovitosti popravila.

V tem mandatu je bila sprejeta še ena direktiva na evropski ravni za krepitev vloge potrošnikov pri zelenem prehodu. Nova pravila bodo okrepila pravice potrošnikov s spremembo direktive o nepoštenih poslovnih praksah in direktive o pravicah potrošnikov ter njuno prilagoditvijo za zeleni prehod in krožno gospodarstvo. Tudi na tem, za SD ključnem prioritetenem področju, si bomo tudi v bodoče prizadevali, da bodo vsi ukrepi zelenega prehoda tudi socialno pravični.

- **Za bolj trajnostno mobilnost**

Odločitev za bolj trajnostno mobilnost bi morala postati bolj preprosta in hkrati cenovno ugodna, potrošnikom pa bi morale biti dostopne zaupanja vredne informacije o okoljskem odtisu avtomobilov.

Prehod na trajnostno zeleno mobilnost je ključna za doseganje ciljev ogljične nevtralnosti. Promet, kot eden izmed največjih onesnaževalcev, je ključen del te sestavljanke. Zelena Evropa je ena izmed štirih programskih točk stranke SD na prihajajočih volitvah. Zavzemamo se za pospešena vlaganja v učinkovite javne prometne storitve, pospešitev investicij v hitre železnice in zelene oblike prometa. Da zeleni prehod ne bo nesorazmerno bolj prizadel šibkejših, pa potrebujemo znatna vlaganja na vseh ravneh. Za to se bomo zavzemali tudi v bodoče.